

Segura la cobla «a la *gavernera* / vàreu's amagà; / va la perdigana, / se'n pose a cantà» (Arabía, *Misc. Folk.*, p. 117); segons *AlcM* també a Solsona, Cardona, Gironella, Vimbodí i StaCQ.;¹⁴ també cap a les Garrigues: a les Borges (*BDLC* vi, 37, 1936), La Pobla de Cérvoles i Vilanova de Prades (1936). D'altra banda segueix per la comarca dels Ports: *gavernera* a Morella (GaGirona, *Voc.*, 369; així mateix, 1961), *gabarnéra* a Herbés i a Cinctorres (1961), però *gabarrera* reprèn a Benassal i a Vilafranca del Maestre (GaGirona).¹⁰

En domini aragonès trobo *gabarda* «mosqueta silvestre, escaramujo» (Borao); la *Gavardera* muntanya prop de Pina, i *Gabardiàlla* damunt Nocito (p. j. Osa). *Gabarderas* i *gabardas* les fruitetes, per a la Rosa canina a Linás de Broto, Torla¹⁵ i Aragüés (1966) i hi ha un *Llano de las Gabardas* a Sallent de G., però a Echo diuen *galbardas* i *galbarderas* (1966; id. Kuhn, *RLiR* xi, 108). Ja hi ha documentació antiga en aragonès: *gavarda*, mj. S. XIII, en el *Vidal Mayor* (i més tardana n'indico en el *DCEC*, s. v. *agavanzo*); veg. encara el meu *Vocab. Aranès*, pp. 46-7.

DERIV.: *Gavarrella* [1507, Busa-N.]: «lloc de *gavarreres*, rubetum» (C-VIII-6). *Gavarret* (NL del terme de (Sala)llacera, prop St. Llorenç Savall, en el Vallès, a. 1060, Balari, *Or.*). *Gavarrós* (damunt Bagà). *Gavarrera*, Riera ~ (*Gavarrera*, a. 944, Balari); cf. Aebischer, *BDL* xvii, 73ss.; que no hi ha cap raó consistent per relacionar amb el nom de riu aquitànic GÁBARUS, com s'ha dit sovint, i deu ser simplement derivat adjectiu en -ès, -esa, d'un lloc anomenat *Gavarra*. Cf. *Du Nouveau*, pp. 244 i 217, i ací nota 8.

¹ I *ipsa fonte de gavarrera* en un doc. pal·larès de 1048. — ² El que potser no descansa més que en alguna confusió és que *gabarró* s'hagi aplicat a la *gualda* ('Reseda Luteola L.', assenyada a les Valls de Ribes i Cerdanya), segons Costa, *Introd. Flora Cat.* n.º 259). Ell mateix dóna, però, «*gavernera* o *gabarrera*: Rosa canina, escaramujo» (n.º 720, pàgines 79, 316). Ho repeteixen *AlcM* i el *DFa*. (aquest amb -b-, distinció que no descansa en res i que revela la proveniència del Costa). — ³ Mitxelena, *Fon-HiVca.*, 296, puntualitza l'evolució fonètica i la documentació en basc, on -rra és la forma articulada, i *gapar* o *khapar*, sense article; definint «zarza». D'altra banda *gaparra* «ronce, plante rampante», Azkue (i, 326); sul. *khapar* «ronce, broussailles» (Gèze). — ⁴ Aquí, però, hi barreja mots que a parer meu no hi tenen cap o gaire relació: a) *gavàrrri* 'varietat d'olivera' a Provença (Var, *TdF*); b) santand. *garavito*, -avita (i regressiu *garava*) «hiniesta ---» (GLomas)⁵⁰ que van amb el cast. *garabato*, *garabito* 'ganxo': llur -r- simple descarta palesament tota connexió amb *gavarra*; c) Bielsa i Plan *karron*, *karronera* «hagebutte» que mancats de la síl·laba -ba- s'han de relacionar més aviat amb l'alt-arag. *escarrón* 'auró'; realment jo també vaig sentir *kañonéra* per a la *gavarrera*, i *kañóns* la fruiteta a Bielsa i *gañonéra* i *gañóns* a Saravillo (més prop de Gistau) (1965) de manera que potser es tracta d'un encreuament entre *escarrón* 'auró' i *gavarrera*, que al capdavant aquell arbret⁶⁰

no és entre els boscats dels més diferents de la *Rosa canina*. — ⁵ *Gardaouèro* «églantier», però també *gouarros* «plante épineuse, ajonc», Cénac-M. — ⁶ Segons aquest, només s'usa en la meitat SE. de l'àrea estudiada. Segons l'*ALF* figura *gabūr* en les tres localitats E. de les Landes, i una a l'angle SO. del Lot-et-Garo., i *gawáro* fem. en una àrea que creua els H-Pyr. d'Oest a Est per la part N. i s'allarga fins al punt 780 (Sant Gaudens); però Dupleich (*Patois de St. Gaudens*) tradueix *gardaouè* per «épinevinette» i això no és l'argelaga sinó una berberidàcia (doncs, una mena d'arç). — ⁷ Llevat de «ab vergas de *garravier* la bateron» a la Història de Santa Margarida (PSW iv, 73), que podria venir de cap aquesta zona albigea; altrament «aparec l'àngel del Senhor en flama de foc e-l *gavarrer*», i contextos semblants amb la mateixa forma, en la *Història dels Apòstols*, en tres passatges (PSW iv, 90; Rayn. III, 447). Tot deu ser aproximadament del S. xiv. — ⁸ Em semblen enterament desencaminades les diverses connexions etimològiques (bastant contradictòries) que Bertoldi va suggerir sobre el nostre mot: nota 16 a l'article CARRA del *FEW*; *ARom.* xi, 19, i XIII, 370-3; i *RLiR* iv, 228-9 i n. La seva idea de relligar amb l'aquitànic GÁBARUS 'riu' és estranya, i descansa en la idea infundada que la *gavarra* sigui «ginestrone marino». — ⁹ *Gavañéra* a Ibi (1963) viu com a nom de planta, però en el mateix terme hi ha un NL *Gavarrera*. — ¹⁰ El *Garravé*, partida prop del veïnat de Baix de Tregurà: apareix sis vegades el Pas del *Garraver* o *loch dit Garraver* en dos docs. de 1560 (Amigó-Pascual, n.º 1673). Bosc de *Garravela* en el terme de Pi de Conflent, veg. les ordenacions de 1312 p. p. *RLR* xxix, p. 63; en nota diu Pere Vidal: «dèjà détruite [?] au XVIII S.: on ne parle plus à cette époque que de la «montagne de *Garravera*»». — ¹¹ En aquests, però, sembla tractar-se d'un fenomen que parteix del semític, car *harnába* = *harrába* 'garrofa' ja és molt antic en àrab, i cf. S. Moscati, *Semitic Comparative Grammar*, § 9.10). — ¹² Afrontació de Llessui, *Spill* de Castellbò, f.º 119r, i potser és el mateix lloc d'aquest terme, que més enllà figura com «cant amont als *Gavarrets*». — ¹³ Rialb; però a Llessui hi ha el *Vial de la Gavarrera* i els *Prats dels Gabarnès* (1959). — ¹⁴ Veg. encara més en Krüger, *Hochpyr.* A, i, 53. — ¹⁵ Aquí m'asseguren que, en canvi, *barrabón* és el 'gavet, rododendron' (?).

GAVARRA II, 'barcassa', del fr. *gabarre*, probablement manllevat del basc *gabarra* o *kabarra* id., el qual sembla ser una alteració del greco-llatí CARĀBUS 'llagut de vímet', pròpiament 'cranc de mar'. □ 1.ª doc.: 1803, Belv. (*gabarra*); fr. *gabarre* i oc. *gabarra* c. 1400, b. ll. de Guipúscoa, 1422-61, cast. 1631. Veg. *DCEC* (GABARRA).

DERIV.: *Gavarrella*.

Possiblement són també derivats d'aquest nom basco-occità de les barcasses dos mots d'etimologia ben incerta: *gavarro* 'malaltia del cavall' i *gavarrot* 'clau o